1849. No. 79

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 2 OCTOBER.

De GOUVERNEUR van *Friesland*,

Brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat op heden invorderbaar gesteld, en tot dat einde afgezonden zijn, de eerste suppletoire Patentkohieren, over de dienst van 1849/50 van de Gemeenten: *Akkerwoude*, *Birdaard*, *Veenwouden*, *Burum*, *Kollum*, *Westergeest*, *Buitenpost*, *Drogeham*, *Kooten*, *Surhuizum*, *Bergum*, *Giekerk*, *Hardegarijp*, *Oostermeer*, *Ballum*, *Nes op Ameland*, *Dockum*, *Anjum*, *Ee*, *Nijkerk*, *Holwerd*, *Nes*, *Ternaard*, *Franeker*, *Harlingen*, *Minnertsga*, *Sexbierum*, *Ried*, *Tzum*, *St. Anna-Parochie*, *St. Jacobi-Parochie*, *Lieve Vrouwen-Parochie*, *Baard*, *Jorwerd*, *Oosterwierum*, *Beetgum*, *Berlicum*, *Deinum*, *Dronrijp*, *Blija*, *Ferwerd*, *Hallum*, *Marrum*, *Huizum*, *Hijum*, *Jelsum*, *Wirdum*, *Leeuwarden*, *Sneek*, *IJlst*, *Grouw*, *Warga*, *Roordahuizum*, *Heeg*, *Nijland*, *Scharnegoutum*, *Woudsend*, *Oppenhuizen*, *Rauwerd*, *Oosterend*, *Wommels*, *Workum*, *Balk*, *Bolsward*, *Hindeloopen*, *Koudum*, *Stavoren*, *Gaast*, *Makkum*, *Tjerkwerd*, *Witmarsum*, *Arum*, *Heerenveen*, *Knijpe*, *Mildam*, *St. Johannesga*, *Akkrum*, *Terhorne*, *Oldeboorn*, *Joure*, *Nijehaske*, *Tjalleberd*, *Langweer*, *Lemmer*, *Oosterzee*, *Sloten*, *Beetsterzwaag*, *Gorredijk*, *Duurswolde*, *Langezwaag*, *Lippenhuizen*, *Ureterp*, *Boornbergum*, *Dragten*, *Ondega*, *Rottevalle*, *Makkinga*, *Oldeberkoop*, *Oosterwolde*, *Donkerbroek*, *Noordwolde*, *Oldetrijne* en *Wolvega*, en dat men tegen verkeerde of te hooge aanslagen, welke in voormelde kohieren mogten bestaan, of worden ondersteld, zich, bij reclame, gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, zal kunnen voorzien, mits zij behoorlijk ingerigt en met de vereischte bijlagen voorzien, binnen *drie* maanden na den dag van afkondiging der kohieren, zijn ingediend, des verkiezende bij den Controleur der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen in de Divisie van Contrôle waarin de aanslag is geschied.

Den belanghebbenden wordt verder aangeraden, op dezen termijn van indiening wél te letten, aangezien zij, bij overschrijding daarvan, door eigene schuld, zouden hebben veroorzaakt, dat op hunne reclames geen acht konde worden geslagen.

Leeuwarden, den 28 September 1849.

De Gouverneur,
VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 28 September 1849, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f* 8,70.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . .	- 125,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . .	- 125,00.

Leeuwarden, den 29 September 1849.

De Gouverneur van Friesland,
VAN PANHUIJS.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der stad *Leeuwarden*, berigten bij deze, dat, volgens ingekomen officiële rapporten, sedert den 8 September ll. aldaar geene cholera-zieken zijn aangegeven; dat de *twee*, op den 24 dier maand in behandeling geblevene, hersteld zijn; en dat alzoo de ziekte, voor het tegenwoordige, ter dezer stede, als geweken kan worden beschouwd.

Leeuwarden, den 1 October 1849.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelve,
M. S. DE WAL.

BATAVIA, den 28 Julij.

Den 25 Junij heeft de hertog *van Saxen-Weimar*, na den nieuwen vorst van Beliling, *Dewa Gedeh Tankeban*, radja van Bangli, geïnstalleerd te hebben, den luit. kolonel *van Swieten*, bijgestaan door den kapitein *van der Capellen*, belast met de onderhandelingen en de verder te maken schikkingen, en het hoofdkwartier der derde Balische expéditie verlaten, om over Soerabaija herwaarts terug te keeren. Z. D. H. is den 4 dezer alhier terug gekomen.

In eene conferentie, die den 14 Julij plaats had, tusschen de onderhandelaars en de Balische vorsten, hebben deze laatsten verklaard, dat het dikwijls gebeurt, dat schipbreuken op hunne kusten reden geven tot klagten over strandroof van de zijde der overheid op Java; dat in zulke omstandigheden de vorsten bereid zijn om alle bescherming aan de schipbreukelingen te verleenen, maar dat deze, van hunne zijde, hunne schepen niet moeten verlaten voor dat de hulp komt; dat dikwijls de schepen worden verlaten, en dat de vorsten dan voor niets kunnen instaan. De gegrondheid dezer opmerkingen erkennende, hebben de nederlandsche onderhandelaars verklaard, dat voorschriften in dien zin aan de zeevarenden, zullen worden afgekondigd.

Het tweede punt, op deze conferentie behandeld, betrof den slavenhandel, dien het Nederlandsche Gouvernement verbiedt.

Nadat men het eens geworden was over alle de punten van het vredes-verdrag, is hetzelve den 15 dezer geteekend door alle de Inlandsche vorsten en door de Nederlandsche onderhandelaars, die vervolgens, den 26 Julij, alhier aangekomen zijn, aan boord van het stoomschip *Phoenix*, na met de vorsten van Selaparang, op het eiland Lombok, den afstand van het gewest Karang-Assam bepaald te hebben.

»De derde expéditie tegen Bali is dus afgeloopen, en is zulks den 26 dezer, door Z. Exc. den Gouverneur-Generaal, bekend gemaakt bij de volgende dagorde:

De krijgsmagt, welke den vijand op Bali heeft bevochten, is van daar roemrijk teruggekeerd.

Moed, beleid, krijgstucht en volharding, te midden van ontberingen, hebben, onder eenen gloeijenden hemel, weder onze dappere land- en zeemagt gekenmerkt.

De eer onzer wapenen en van de oud-Hollandsche vlag is op Balie gehandhaafd, en ontzag is ingescherpt voor Neêrlandsch heerschappij in Oost-Indie.

's Konings land- en zeemagt hebben zich weder verdienstelijk gemaakt bij het Vaderland.''

— Bij besluit van Z. E. den Minister van Staat, van 28 Junij, is eene commissie benoemd tot het ontwerpen der vereischte wettelijke bepalingen, tot verdere regeling van het regtswezen in de bezittingen buiten Java en Madura.

— De beraamde expéditie naar Nieuw-Guinea, bestaande uit een schip, is op het punt om derwaarts te vertrekken; men meende dat de heer *Gronovius* als commissaris zou medegaan. Het doel is, verscheidene punten op de kust van Nieuw-Guinea aan te doen, en in naam der Nederlandsche regering bezit te nemen van al het grondgebied ten westen van den 141sten graad oosterlengte. Ook zou men eene gezonde plek pogen uit te zoeken, waar 40 of 50 man zouden kunnen achtergelaten worden.

— Bij gelegenheid van de terugkomst van het 7de en 13de bataillon infanterie, had alhier de volgende militaire strafoefening plaats:

De flankeur S...... was veroordeeld tot de straf des doods met den kogel, wegens feitelijke insurbordinatie zonder eenige verligtende omstandigheid.

Zijn verzoek om gratie was afgewezen geworden.

De troepen stonden geschaard, en de veroordeelde, met neêrgebogen hoofd, vergezeld van een protestantschen geestelijke, trad, onder gebruikelijke militaire [illegible], op het terrein.

[illegible], alwaar hij dacht te zullen sterven, verzocht hij nog eenmaal zijn [illegible] te mogen rigten; dit werd hem toegestaan.

[illegible]

De geestelijke, op een wenk van den militairen chef, riep hem nu op om den dood te ondergaan.

Een laatste handdruk wisselde hij met kameraden, die hem op de strafplaats gevolgd waren, hij stamelde een woord van dank, aan den geestelijke, en geknield werd hem de blinddoek voorgebonden.

Het detachement, dat het vonnis zou volvoeren, naderde, en het spannen van den haan trof het gehoor.

De veroordeelde ontbloote zich zelven de borst om het doodende lood te ontvangen.

Het vonnis werd voorgelezen.

Diepe stilte kenmerkte deze gansche indrukwekkende plegtigheid.

Het oogenblik was dáár dat de schuldige sterven zou....

Doch nu reikte een adjudant van den gouverneur-generaal een pakket aan den ter strafplaatse aanwezigen generaal-majoor, chef van den generalen staf, die het ontzegelde, inzag, en daarop met luider stemme de woorden uitsprak: *Aan den veroordeelde is geschonken genade van den straf des doods.*

Het was een besluit van den oppersten landvoogd in deze gewesten.

De auditeur-militair las het voor. De begenadigde, geknield en nog geblinddoekt, hoorde het aan, terwijl de woorden:

Willende den dag van heden, op welke van Balie alhier zijn teruggekeerd het 7de en het 13de bataillon infanterie, tot welk laatste S...... heeft behoord, kenmerken door eene daad van genade, ten einde aan de zoo roemrijk teruggekomen troepen het onaangename te besparen, om op den dag van hunne terugkomst een doodvonnis te zien voltrekken aan een voormaligen wapenbroeder, werden begroet, door de troepen, met een in de gelederen weêrgalmend *leve de Koning!*

De blinddoek viel af en de mensch verrees als uit het graf, ondersteund door zijne kameraden.

Nu naderde de generaal-majoor den diep geroerde, sprak hem aan in bewoordingen, die niet teruggegeven kunnen worden, doch die indruk maakten op een iegelijk die ze hoorden.

De begenadigde beloofde een beter mensch te zullen zijn; de troepen defileerden voor den generaal-majoor, en hiermede nam deze zeldzame militaire plegtigheid een einde, die te meer treffend was, omdat men tot dezelve niet was voorbereid.

Algemeen wordt deze daad van goedertierenheid des gouverneurs-generaals toegejuicht, beschouwd uit het oogpunt van menschlievendheid en in verband met de omstandigheden van den dag.

— De tijgers rigten tegenwoordig op het eiland Singapore grooter verwoestingen aan dan ooit. In de laatste 10 dagen van Julij zijn 8 bekende personen door dezelve gedood, behalve welligt nog die, waarvan men geen kennis heeft bekomen. Men had diepe putten gegraven en die vervolgens overdekt, ten einde de tijgers daarin te laten vallen; maar dit middel heeft niet het verwachte gevolg gehad.

's GRAVENHAGE, den 28 September.

Bij besluit van 25 September jl., no. 67, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, met ingang van 1°. October aanstaande, te benoemen:

tot hoofd-ingenieur van den waterstaat van de 2de klasse, den ingenieur van van de 1ste klasse *H. F. Fijnje van Salverda*; tot ingenieur van den waterstaat van de 1ste klasse, den ingenieur van de 2de klasse jhr. *J. Ortt van Schonauwen*; tot ingenieur van den waterstaat van de 2de klasse, den adspirant-ingenieur *J. Dirks*; tot adspirant-ingenieur van den waterstaat *A. L. de Bruin Kops*, tegenwoordig dienstdoende als adspirant-ingenieur-surnumerair.

— In de zitting van Tweede Kamer der Staten-Generaal van Woensdag den 26 dezer zijn de beraadslagingen gehouden over het ontwerp-adres van antwoord op de troonrede. De heer *van Voorst* brengt eenige bedenkingen tegen de algemeene strekking van dat ontwerp in het midden, die door de Commissie worden beantwoord, waarna de algemeene beraadslagingen gesloten worden. Men gaat over tot de behandeling der afzonderlijke paragraphen, en neemt de 4 eersten zonder discussie aan. Op § 5 worden twee amendementen en een sub-amendement voorgesteld. Het eerste was van den heer *Bachiene*, het andere van den heer *Groen van Prinsterer*, op welk laatste de heer *Lotsy* een sub-amendement voorsloeg.

Na langdurige beraadslagingen, waarbij de Commissie de gronden der voorgestelde amendementen bestreed, waarna Zijne Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken, namens het Ministerie, tegen de geheele strekking der 5de paragraaph breedvoerig het woord voerde, en vervolgens de handelingen van het Ministerie tot dusverre verdedigde, zijn beide amendementen *verworpen*, dat van den heer *Groen van Prinsterer* met 32 tegen 24, en dat van den heer *Bachiene* met 44 tegen 12 stemmen, waarna § 5, ten slotte, onveranderd is *aangenomen*, met 44 tegen 12 stemmen.

Eene wijziging van redactie op § 6, door den heer *van Hasselt* voorgesteld, is met 44 tegen 11 stemmen *verworpen*, en die § vervolgens onveranderd, zonder stemming, *goedgekeurd*. Het geheele adres eindelijk, in hoofdelijke omvraag gebragt, is alzoo geheel onveranderd *aangenomen*, met 49 tegen 5 stemmen.

De Voorzitter benoemde vervolgens drie leden, namelijk de heeren: *Anemaet*, *Storm* en *Storm van 's Gravesande*, om zich aan de Commissie van redactie, met de aanbieding van het adres aan den Koning belast, aan te sluiten.

De zitting is daarna voor onbepaalden tijd gescheiden.

— Eene Commissie van leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal heeft heden het door die Kamer vastgestelde adres van antwoord op de troonrede bij de opening der tegenwoordige zitting, aan Zijne Majesteit den Koning aangeboden.

Door Zijne Majesteit den Koning is op dit adres het volgende geantwoord:

MIJNE HEEREN!

Het is Mij aangenaam te ontwaren, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal Mijne bedoelingen omtrent de verwezenlijking der Grondwet juist heeft opgevat en gewaardeerd, en dat Ik op hare medewerking kan staat maken, ter bevordering en bestendiging van het geluk en den voorspoed des Vaderlands.

Indien Ik het opregtelijk betreur, dat de gezamenlijke raadslieden, aan welke Ik Mijn vertrouwen geschonken had, niet dezelfde overeenstemming bij de Kamer hebben mogen vinden, vlei Ik Mij nogtans de daaruit ontstane moeijelijkheid weldra te zullen kunnen opheffen, en ook hierdoor den weg te banen tot eene welwillende en krachtige zamenwerking der onderscheidene takken van de Wetgevende Magt.

— Ter oorzake van de velerlei gissingen en verkeerde voorstellingen, waartoe het besluit der Ministers om gezamenlijk hun ontslag te vragen, aanleiding heeft gegeven, hebben zij van den Koning de vergunning gevraagd, om het door hen aan Hoogstdenzelve ingediende adres, waarin hun verzoek vervat was, openbaar te maken; Zijne Majesteit heeft daartoe zijne toestemming verleend. Dat adres is van den volgenden inhoud:

'S GRAVENHAGE, *den* 18 *September* 1849.

AAN DEN KONING!

Het is een onmiskenbaar vereischte van den constitutionnelen regeringsvorm, dat er zamenwerking besta tusschen de Regering en de Volksvertegenwoordiging tot één doel. Zonder daadwerkelijk gemeen overleg tusschen die beide groote takken van het staatsbestuur, is de Regering krachteloos, de vertegenwoordiging [illegible].

[illegible]

beantwoorden aan hare taak. De eerste en grootste belangen van den Staat zijn alsdan aan onzekerheid prijs gegeven.

Waar zoodanige toestand, hoe dan ook, is geboren, behoort het middel te worden aangegrepen, om hem te doen ophouden.

Met deze beginselen, Sire, hebben Uwer Majesteits Ministers zich de vraag voorgesteld wat pligtbesef van hen vorderde in den toestand, waarin het Ministerie zich geplaatst vindt bij de geopende nieuwe zitting van de Staten Generaal.

De veelvuldige afwisselingen, die zich bepaaldelijk sedert de aftreding van den heer *Donker Curtius* als Minister van Justitie in een zeer kort tijdsbestek bij het Ministerie hebben voorgedaan, hebben, ofschoon alle vreemd gebleven aan zijne beledene en volstandig gevolgde regeringsbeginselen, haren eigenaardigen invloed uitgeoefend op de kracht der Regering zoo naar buiten als in zich zelve.

Het is Uwe Majesteit bekend hoe mannen van erkende bekwaamheid en talent en van beproefde vaderlandsliefde, daartoe aangezocht, zwarigheid hebben gemaakt om de opengevallen ministersplaatsen in te nemen, niet omdat door hen andere regerings-beginselen en inzigten werden beleden, maar omdat zij vermeenden de te dikwerf gebroken krachten van dat ministerie niet te kunnen aanvullen en aan hetzelve dat levensvermogen te geven, dat het behoefde tegenover eene vertegenwoordiging die eerder eene rigting van tegenstand dan van afkeuring der door het Ministerie verkondigde beginselen van Regering had aangenomen.

Welke ook de oorzaak zij van die rigting van tegenstand, zij getuigt dat het ministerie, zamengesteld zoo als het is, bij een der takken van de Volksvertegenwoordiging niet gesteund wordt door die mate van vertrouwen die het behoeft om de Regering te doen zijn krachtig, zoo als zij behoort, en om haar in staat te stellen de groote taak te vervullen, die haar is opgelegd. Waaraan het gemis van dat vertrouwen zij te wijten meenen wij niet te moeten onderzoeken, en evenzeer meenen wij ons te mogen onthouden van een onderzoek naar het al dan niet regtmatige van dat gemis. Bij de vraag die wij ons hebben voorgesteld is het genoeg het als een feit te hebben opgeteekend.

In de afgeloopen zitting der Staten-Generaal hebben zoovele daadzaken gesproken, dat elk betoog voor Uwe Majesteit mag worden overbodig geacht, en mogten al omstandigheden van bijzonderen en voorbijgaanden aard aldaar haren invloed hebben uitgeoefend, de vruchteloos aangewende pogingen om aan te vullen wat open was, hebben het bewijs geleverd dat er eene oorzaak, welke dan ook, aanwezig is, die aan het ministerie, in zijne collective zamenstelling, die kracht en dien zedelijken invloed doet missen, dien het noodig heeft.

In de thans geopende nieuwe zitting van de Staten-Generaal moeten de gewigtigste belangen van het getrouwe volk van Nederland worden behandeld; de herziene Grondwet moet in hare gewigtigste bepalingen tot uitvoering worden gebragt.

Uwe Ministers, Sire, zouden te kort blijven aan hetgeen zij aan hunnen Koning, aan het Vaderland, en aan zich zelven verschuldigd zijn, indien zij dat nieuwe en gewigtige tijdperk intraden in voortdurend gebroken toestand, en ontdaan van die kracht, die vereischt wordt, om met zekerheid vervuld te zien al de behoeften, die, in dat tijdperk, regeling en voorziening vorderen.

Zoo ooit, dan is op dit oogenblik en ten einde niet andermaal een kostbare tijd onvruchtbaar voorbijga, de noodzakelijkheid geboren dat Uwe Majesteit omringd zij van raadslieden, die niet alleen het vertrouwen bezitten van Uwe Majesteit, maar die ook met grond een ondersteunend vertrouwen bij de Vertegenwoordiging wachten mogen.

De keuze van die raadslieden, Sire, moet zijn vrij en onbelemmerd: naar het eerbiedig oordeel van Uwe tegenwoordige Ministers mogt aan geene omstandigheid de geboorte worden geopend, welke de vrijheid van die keuze slechts eenigermate kon beperken.

Deze beide beweeggronden beslisten het gezamenlijk verzoek, dat wij hebben gemeend bij deze tot Uwe Majesteit te moeten rigten, en zij wezen tevens ón den vorm én het tijdstip aan, waarin wij vermeenden dat verzoek te moeten brengen voor Uwe Majesteit.

Wij weten, Sire, dat het vereerend vertrouwen van Uwe Majesteit ons in het voortzetten eener moeijelijke en zorgvolle taak geen oogenblik heeft ontbroken; wij weten dat een opzettelijke strijd over beginselen van Regering op het parlementair terrein nog niet is gestreden; wij weten dat een zoogenaamd votum van ontzegd vertrouwen door de Volksvertegenwoordiging niet is uitgebragt; wij weten dat afwisselende handelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal een kenmerk van onbestemdheid hebben gedrukt op hare verhouding jegens het Ministerie, — maar wij hebben acht geslagen vooral daarop, dat die verhouding zich niet heeft gekenmerkt door dat vertrouwen en door die ondersteunende medewerking, die thans meer dan ooit gevorderd worden, om de dringendste behoeften der Natie bevredigd en hare dierbaarste belangen verzekerd te zien.

Die omstandigheid, Sire, gevoegd bij haren gebleken invloed ter verijdeling van elke poging tot genoegzame aanvulling en herstel der gebroken krachten van het ministerie, heeft ons eenen pligt opgelegd, geboden door hetgeen wij aan Uwe Majesteit en aan de belangen van de Regering en van de Natie achtten verschuldigd te zijn.

Het Ministerie, in zijne tegenwoordige collective zamenstelling te doen voortleven, zoude in de schatting van Uwer Majesteits Ministers een beletsel doen aanwezig blijven, dat eene regelmatige en krachtige opbouwing konde in den weg staan.

Ten einde dat beletsel volledig op te ruimen, hebben wij gemeend, bij het pas geopend zijn van eenen nieuwen tijdkring voor de werkzaamheden van de Volksvertegenwoordiging, voor Uwe Majesteit tevens de ruimste gelegenheid te moeten openen tot het doen optreden van een nieuw Ministerie, dat beantwoordt aan de behoeften van den tijd en door zijne zamenstelling bouwen kan op die mate van vertrouwen en van ondersteuning bij de beide takken der Volksvertegenwoordiging, die voor eenen gewenschten en vruchtdragenden gang van zaken gevorderd wordt.

De hiervoor ontwikkelde beweeggronden, Sire, hebben Uwer Majesteits Ministers geleid tot het besluit, om, onder eerbiedige dankzegging voor het door Uwe Majesteit aan hen zoo onverdeeld geschonken vertrouwen, tot Uwe Majesteit te rigten het even eerbiedig verzoek om hen uit hunne respective ministeriële betrekkingen wel te willen ontslaan.

— Men verneemt, dat het verblijf van Zijne Majesteit den Koning alhier nog ongeveer acht dagen zal aanhouden. Men brengt dit in verband met de bemoeijingen, welke het tot dusver nog onbesliste ministeriële vraagstuk, vordert. Er is ook te dien opzigte nog niets met zekerheid op te geven. Het ontbreekt niet aan het noemen van namen, doch alles is nog onbestemd. Velen houden het er voor, dat het antwoord van Z. M. op het adres der Tweede Kamer niet alleen geen twijfel overlaat nopens de *collective* aftreding van het bestaande ministerie, maar het zelfs onwaarschijnlijk maakt dat eenige der individuële leden van het afgetreden ministerie in het nieuwe optreden. In hoeverre die veronderstelling gegrond zij, of liever in hoever zij afgeleid kan worden uit de bewoordingen van gezegd antwoord, zal nader moeten blijken.

Hoe het zij, aller wenschen strekken zich daartoe uit, dat spoedig een einde kome aan de bestaande onzekerheid, opdat, een krachtig ministerie de leiding der zaken opvattende, ras de groote aangelegenheden, die uitvoering wachten, opneme en er een meest wenschelijk overleg tusschen regering en vertegenwoordiging worde tot stand gebragt, die van heilzamen invloed moet zijn op de behartiging van zóó vele en zóó belangrijke onderwerpen, naauw verwant met het welbegrepen welzijn des Vaderlands.

APPINGEDAM, den 27 September.

Onder begunstiging van het schoonste weder en in tegenwoordigheid van eene aanzienlijke menigte uit onderscheiden oorden, had gisteren wederom alhier het jaarlijks volksfeest, de hardraverij, plaats. Nadat des voormiddags ten 10 ure van de 20 aangegeven schoone paarden van 5 jaren de 11 opgekomene, zoowel onopgetuigd als voor de chais ingespannen, waren gekeurd, werd aan den heer *Albert Hendriks Buffinga*, landbouwer te Lutjegast, als eigenaar van het schoonste tuigpaard, zijnde eene zwarte merrie, een fraai bewerkte *zilveren theepot* uitgereikt.

Des middags ten 12 ure had de keuring plaats van de aangegevene paarden voor de harddraverij; 10, allen met roem bekende harddravers uit deze en de provincie Friesland, wedijverden van des namiddags 2 tot 5 ure om den prijs, zijnde eene *brillant bewerkte zilveren Koffijvaas*, welke eindelijk behaald werd door *'t Haasje*, zijnde eene bruin langst. merrie van den heer *M. D. Anema* te Ried, bereden door den pikeur *H. Wijbenga*, terwijl de premie ten deel viel aan *Apollo*, bruin langstaart ruin van den heer *van der Meulen*, van Eestrum, pikeur *H. Luurts*.

LEEUWARDEN, den 1 October.

Eergisteren had alhier bij *P. J. de Boer*, buiten de voormalige Vrouwenpoort de aangekondigde harddraverij plaats. Veertien der beroemdste harddravers, daartoe uitgenoodigd, betwisten elkander den prijs, bedragende de som van *f* 60, door onderlinge inleg van eenige heeren liefhebbers bijeen gebragt, welke behaald werd door de bruin langst. merrie *'t Haasje*, toebehoorende aan den heer *M. D. Anema*, te Ried, en bereden door den pikeur *H. Wijbenga*. De premie bedragende eene som van *f* 25, werd behaald door de zwart langst. merrie *de Plukker*, toebehoorende aan den heer *A. van der Hoop*, te Amsterdam, en bereden door den pikeur *A. Houtman*.

— Aan de Hoogeschool te Groningen is den 27 September ll. tot *Doctor in de Beide Regten* gepromoveerd, de heer *E. Jongsma*, van Deinum, na te hebben verdedigd eenige *Quaestiones Juris Inaugurales*.

— Bij de Boekdrukkers en Boekverkoopers de Heeren *van Druten & Bleeker* te Sneek is uitgegeven: *de oorsprong, geschiedenis en aard van het regt van verkiezing van Predikanten, dat door Floreenpligtigen in Friesland wordt uitgeoefend*, eene bijdrage tot de kerkelijke geschiedenis van Friesland, door *J. H. Reddingius*, *Gz.*, Theol. Doct. en Predikant te Franeker. Het merkwaardige der verkiezing van Predikanten door Floreenpligtigen in deze Provincie, de aandacht verdienende zoo wel van de ingezetenen van dit gewest in het bijzonder als in het algemeen van allen, die in de geschiedenis der Nederlandsche Kerk en haar regt belang stellen, zal dit werkje zeker algemeen welkom zijn, vermits Zijn Wel Ew. Zeer Gel., daarin zoo wel de oorsprong der Floreenpligtigen, als die van het regt van verkiezing van Predikanten, dat zij uitoefenen, en de geschiedenis en aard van dat regt behandeld, en hierdoor in eene tot dusverre bestaande leemte heeft voorzien.

— Zondag den 23 Sept. deed de Amersfoorter beurtman *J. Bos*, zijnen togt van laatstgemelde plaats naar Amsterdam en ontwaarde aan den hoek der Eems een zeehond. Terstond werden door zijne knechten, benevens door een passagier, stoute aanstalten gemaakt, om zich van het dier meester te maken, hetgeen hun na eenige inspanning ook gelukte. In gezonden staat te Amsterdam aangekomen, is het dier naar het genootschap *Natura Atis-Magistra* gebragt en aldaar ten geschenke gegeven.

— Dezer dagen hebben HH. Studenten der Leydsche Hoogeschool in eene Convocatie besloten den aanstaanden verjaardag van de stichting der Hoogeschool uit te stellen. Zoo als men weet, valt die dag op 8 Februarij maar uit hoofde van de weêrsgesteldheid, die tegen dien tijd zeer bar kan zijn, heeft men het geraden geoordeeld de viering van dien plegtigen dag eenige weken later te stellen, als het voorjaarsweêr der plegtigheid meer gunstig kan zijn. Daar de aanstaande verjaardag de twee honderd vijf-en-zeventigste is na de stichting der Hoogeschool, zoo wordt hij behalve door eene schitterende masquerade, die om de 5 jaar gegeven wordt, hoogst waarschijnlijk ook gevierd door eene plegtige promotie van eenige uitstekende doctorandi; welke zeldzame plegtigheid, die slechts om de 25 jaar geschiedt, met alle ceremoniën plaats heeft in een der protestantsche kerken. (*Z. Bl.*)

— De statistiek van den handel en de scheepvaart van het koningrijk der Nederlanden over 1848, behelst onder anderen:

De waarde van den algemeenen invoer is over 1848 *f* 6,442,305 (2 pCt.), en die van den algemeenen uitvoer *f* 16,250,375 (7 pCt.) minder dan in 1847.

Er is minder doorgevoerd in 1848 dan in 1847 voor *f* 14,777,772, (17 pCt.),

Tot verbruik is meer aangegeven in 1848 dan in 1847 voor *f* 12,312,349, (6 pCt.); doch uit het vrije verkeer is minder uitgevoerd voor *f* 1,482,603, (1 pCt.)

De ruimte der ingeklaarde geladene Nederlandsche schepen is 17,156 ton; die der vreemde geladene, 181,128 ton minder in 1848 dan in 1847 — In ballast zijn onder Nederlandsche vlag 2161, en onder vreemde vlag 28,519 ton meer ingeklaard.

De ruimte der uitgeklaarde geladene Nederlandsche schepen is in 1848, 25,367 ton meer; die der vreemde geladene, 47,547 ton minder dan in 1847. — In ballast zijn onder Nederlandsche vlag 33,261 ton en onder vreemde vlag 99,727 ton minder uitgeklaard.

In 1848 zijn uit de vaart geraakt 41 schepen, metende 2,952 lasten; doch zijn daartegen nieuw aangebouwd 126 schepen, metende 10,700 lasten.

Uit het overzigt omtrent het gewigt der verschillende handels artikelen, naar derzelver waarde blijkt, dat, *voor den algemeenen invoer*, daarin o. a. gedeeld heeft: de ruwe suiker 14,66; de manufacturen 11,97; het goud en zilver in staven enz. 9,46; de koffij 8,87; de granen 8,21; de garens 6,87; de verfwaren 3,63, en de rijst 2,77 pCt. der totale waarde van den algemeenen invoer — *Voor den invoer tot verbruik* is de grootste waarde die van het goud en zilver in staven enz., 13,24; verder de ruwe suiker, 13,21; de manufacturen, 11,82; de koffij, 10,68; de granen, 8,24; de rijst, 3,74; de garens, 3,31 en de zaden 2,91 pCt. van het totaal der waarde van den invoer tot verbruik.

Van den *algemeenen uitvoer* (de *doorvoer* hieronder begrepen), is de grootste waarde die van de koffij, 9,22; vervolgens de geraffineerde suiker, 8,99; de manufacturen, 7,63; de granen, 7,21; de ruwe suiker, 6,58; de garens, 5,79; de boter, 4,48 en het slagtvee, 3,24 pCt. van het algemeen totaal.

Van den *uitvoer uit het vrije verkeer*, bedraagt de grootste waarde die van de geraffineerde suiker, 13,72; daarop volgt de koffij, 12,77; de granen, 7,99; de boter, 6,99; de manufacturen, 5,76; de kaas, 5,75; het slagtvee, 4,90; en eindelijk het ruwe vlas, zijnde 4,27 pCt.

— De uitvinder van het zoogenaamde zundnaald-geweer heeft, naar men uit Berlijn meldt, eene tweede uitvinding gedaan, welke niet minder belangrijk kan zijn, bestaande in eene soort van draagbare kanonnen, welke even ver dragen als een gewoon geweer, maar 30 kogels te gelijk afschieten. Deze kanonnen hebben eene lengte van 3 à 4 voet, worden onder den arm gedragen en vinden ook aan den arm hun steunpunt; een tweede persoon echter moet dezelve rigten en aansteken.

— Lady *Franklin*, de echtgenoote van den bekenden Engelschen zee-officier van dien naam die eene reis naar de Noordpoolstreken heeft ondernomen, heeft den walvischvaarder *Abram* gekocht en eene verhoogde premie van assurantie betaald; zij is voornemens met dat vaartuig zelve een togt naar die streken te doen, ter opsporing van haren echtgenoot, wiens afwezigheid thans reeds vier jaren duurt. Zij heeft den kapitein een geschenk van £ 500 (*f* 6000) beloofd, ingeval de expéditie tot eenig resultaat mogt leiden.

— De Hof-balmuzijk-directeur *Strauss*, in zijn vak een der groote mannen dezer eeuw, is in den nacht van den 25 September ll. te Weenen in 45jarigen ouderdom overleden.

— Te New York zullen in den loop van het volgende jaar vijf stoomschepen te water worden gebragt, de grootste van eenige ter wereld, en bestemd voor de vaart op Europa, zoodat alsdan negen stoomschepen aanhoudend over en weder zullen varen.

— Het belangrijke nieuws van den dag te Parijs is het manifest van den Paus, 't welk men kan aanmerken als het *ultimatum* der inwilligingen, waartoe het kerkelijke opperhoofd bereid is ten gunste zijner onderdanen, de burgers van den Kerkelijken Staat, over te gaan. Dit stuk strookt in 't minst niet met den inhoud van den brief van den Voorzitter *Lodewijk Napoleon* en schijnt het fransche gouvernement in eene niet geringe verlegenheid te hebben gebragt; derwijze, dat hetzelve gedurende eenige dagen met de bekendmaking heeft geaarzeld.

De teleurstelling, welke de bekendmaking van dit stuk bij alle vrijzinnige lieden heeft te weeggebragt, is zeer groot. De gematigde dagbladen houden het er voor, dat thans het romeinsche vraagstuk verder dan ooit van eene schikking verwijderd is, en dat den bewindslieden bij de heropening der Wetgevende Vergadering, het welk *heden* plaats heeft, eene zware taak zal zijn opgelegd.

209de STAATS-LOTERIJ.

Trekking der eerste klasse.

1ste Lijst. Nos. 14099 en 15593, ieder een prijs van *f* 1000.

2de Lijst. No. 563, een prijs van *f* 1250. Nos. 16037, 18888, 4797, [illegible], 4142 en 17712, ieder een prijs van *f* 1000.

3de Lijst. No. 12794, een prijs van *f* 5000. No. 18810, een prijs van *f* [illegible]. No. 12595, een prijs van *f* 1000.

4de Lijst. No. 7840, een prijs van *f* 20,000. No. 5639, een prijs van *f* [illegible]. No. 15298 *f* 1000.

MENGELWERK.

Schrijven van ALEXANDRE DUMAS, over Nederland.

Het Parijsche dagblad *le Constitutionnel* bevat sedert eenige weken, in deszelfs feuilleton, een nieuw werk van *A. Dumas*, getiteld: Les mille et un fantomes, (De duizend en een spookvertellingen), waarin onder anderen voorkomt de geschiedenis der huwelijken van vader *Olifus*, een Monnikendammer schuitenvaarder, die zijne lotgevallen aan *Dumas* mededeelt, terwijl deze, gedurende zijn verblijf hier te lande, bij gelegenheid der krooning van Z. M. *Willem III*, bij de dochter van *Olifus* gehuisvest was. — Aan dat verhaal ontleenen wij de volgende bijzonderheden, die ons kunnen doen zien, hoe de beruchte tourist over ons en ons land oordeelt en schrijft; — ons daarbij van alle aanmerkingen onthoudende. —

..... Op zekeren morgen in de maand Maart 1848, (dus schrijft hij) uit mijne slaapkamer in mijne werkkamer komende, vond ik, als naar gewoonte, op mijne schrijftafel, eenen stapel dagbladen en op die stapel dagbladen, eenen stapel brieven.

Onder die brieven was er een, waarvan het groote roode lak, waarmede dezelve gesloten was, al dadelijk mijne aandacht trok. Ik zag er geen het minste postmerk op en het adres luidde zeer eenvoudig: aan M. *Alexandre Dumas*, te Parijs, — hetgeen bewees dat een derde persoon die had overgebragt.

Het schrift zag er vreemd uit en hield het midden tusschen het Engelsche en het Duitsche; die het geschreven had moest gewoon zijn te bevelen, enz.

Ik houd er veel van, om als ik een onverwachte brief ontvang, en dat mij die brief van iemand van belang schijnt te komen, bij voorraad en volgens de niets beteekenende regelen, die hij op het adres zette, mij een denkbeeld te vormen van zijn rang, zijne gewoonten en zijn karakter.

Mijne opmerkingen gemaakt hebbende, opende ik den brief en las het volgende:

'sGravenhage, 22 Februarij 1848.

Mijnheer!

Ik weet niet of M. *Eugène Vivier*, de groote kunstenaar, die ons in den loop van dezen winter bezocht heeft, en met wien ik gelukkig genoeg geweest ben kennis te maken, u gezegd heeft, dat ik een uwer getrouwste lezers ben, en ik kan het zeggen, hoe talrijk uwe werken ook zijn, want te zeggen dat men Mlle de Belle-Sole, Amaury, les trois Mousquetaires, Vingt ans après, Bragelone en Monte-Christo gelezen heeft, zou een te weinig beteekenend compliment voor u zijn.

Ik had dus reeds lang lust u eene gedachtenis aan te bieden, en u tevens een onzer grootste vaderlandsche kunstenaars, den Heer *Bakhuizen*, te doen kennen.

Veroorloof mij dus, mijnheer, u hiernevens aan te bieden vier teekeningen van dien kunstenaar, die de belangrijkste tafereelen uit uwen roman, les trois Mousquetaires, voorstellen.

En hiermede zeg ik u waarwel, u verzoekende mij te willen gelooven, Mijnheer, uw toegenegen

WILLEM, PRINS VAN ORANJE.

Ik beken dat deze brief, die de dagteekening droeg van 22 Februarij 1848, dat is, van den dag, waarop het oproer te Parijs losbarstte, die ik een of twee dagen na dien ontving, waarop men mij had willen dooden, onder voorwendsel dat ik een vriend van Prinsen was, mij een bijzonder groot genoegen deed.

Inderdaad, voor den dichter is de vreemdeling de nakomelingschap, de vreemdeling, die buiten onze letterkundige twisten en kunstenaars jaloezij geplaatst is; de vreemdeling beoordeelt den man even als de nakomelingschap naar zijne werken, en de eerekrans die van over de grenzen komt staat gelijk met die, welke men op een graf nederlegt.

Evenwel had de nieuwsgierigheid de overhand boven de dankbaarheid. Ik begon met de doos te openen, die op een hoek mijner schrijftafel was nedergezet, en waarlijk ik vond er vier allerliefste teekeningen in: de eene voorstellende de komst van d'Artagnan en zijn geel paard te Meunij; de andere het bal waarop Meunij de silveren malien van Buckinghams overkleed snijdt; de derde het bastion Saint Gervais; de vierde de dood van Miladij.

Daarop schreef ik den Prins een brief van dankzegging.

Overigens kende ik den Prins sedert lang als kunstenaar; ik wist dat hij een uitstekend componist is, en twee andere Prinsen, die over mannen en over de kunst kunnen oordeelen, de Hertog *van Orleans* en de Prins *Jerôme Napoleon* hadden mij reeds dikwijls over hem gesproken......

Ik had vooral hooren spreken van de Prinses van Oranje, als van eene dier verhevene en uitstekende vrouwen, die als zij niet *Christina* of *Elisabeth* heeten, den naam dragen van Mevr. *de Sevrijn* of *de Stael.*

Het gevolg hiervan was dat, toen de Prins van Oranje geroepen werd zijn vader op den Nederlandschen troon (*) op te volgen, mij natuurlijk het denkbeeld inviel, om een reisje naar Amsterdam te doen, ten einde bij de krooning van den nieuwen Koning tegenwoordig te zijn en den ex-Prins van Oranje mijn hartelijken dank te betuigen.

Ik vertrok dan ook den 9 Mei jl.

Den 10den vermeldden de dagbladen dat ik naar Amsterdam ging om eene beschrijving te leveren van de kroonings-feesten.

Men had hetzelfde verteld, toen ik op den 9 October 1846, naar Madrid vertrok.

Ik vraag nederig verschooning aan de dagbladen, die zich wel met mij willen bezig houden; maar als ik naar de bruiloft van vorsten ga, dan ga ik als gast en niet als geschiedschrijver. (†)

Op het punt van naar Holland te vertrekken had ik aan den Heer *J.* te Rotterdam geschreven, om hem mijne aanstaande komst te melden, hetgeen mij eene vorstelijke ontvangst eerst bij hem en later bij den Heer *W.* verzekerde.

Inderdaad is de Heer *J.* niet alleen een reiziger vol geest, een bankier vol eer, maar ook een kunstenaar in zijn hart.

Onze schoonste schilderijen van Decamps, Dupré, Rousseau, Scheffer, Diaz, die wij naar Holland zien reizen, koopt hij ons af.

Wat 's Gravenhage betrof, daar moest *Jacquand* acht dagen vroeger aangekomen zijn, met zijne schilderij van Willem den Zwijger, zijn goud- en zilverwerk aan joden verkoopende, om den vrijheids-oorlog te kunnen volhouden.

Hij zou eene kamer voor mij bestellen in het Groot Keizershof.

Wij konden ons dus gerust aan de golven der Schelde toevertrouwen en in de weinige oogenblikken die wind en regen ons toelieten op het dek te gaan, een blik slaan op de Paul Potters, de Hobbema's en de van de Velde's, waar wij langs voeren.

Wij passeerden Dordrecht midden door een bosch van molens, waarbij die van Peurto Lapice slechts dwergjes zijn. Te Dordrecht heeft ieder zijn molen: er zijn er aan den oever des waters, er zijn er in de tuinen, er zijn er op de huizen, er zijn kleine, groote, ja reusachtige, er zijn er voor de kinders, voor de mannen, voor de grijsaards; allen hebben dezelfde gedaante, maar ieder schildert zijn molen naar zijne eigene keuze. Er is niets vreemder dan die groote, leven- en beweginglooze ligchamen, niets fantastikers dan al die groote wieken die ronddraaijen; naast deze molens, en, om zoo te zeggen, in derzelver schaduw, kleine roode huisjes, met groene blinden, zindelijk, opgepoetst, bevallig, te voorschijn komende, van achter laantjes met boomen met gekapte kruinen, en met kalk geverfde stammen, en dat alles voorbij vliegende met de kracht van 220 paarden, dat is een allerliefst gezigt.

Rotterdam naderende worden de huizen steeds talrijker, de vaartuigen, die de baren klieven, wedijveren met de molens die onbewegelijk op de aarde staan. Deze zijn er ook van allerlei grootte: driemasten, brikken, sloepen, visscherschuiten; er zijn er vooral die een geheel vreemd uiterlijk hebben, met een groot linnen zeil, en een klein blaauw zeiltje aan den top van de mast; men zou zeggen dat het magtig groote suikerbrooden waren, nog in hun grijs en blaauw papier gewikkeld, en die men in den stroom heeft geplaatst om te smelten; en ik zeg smelten, omdat naar gelang zij zich verder verwijderen, zij in het water schijnen neêr te dalen. Dat alles is levendig, bedrijvig, koophandelachtig; men gevoelt dat men dat oude Holland nadert, dat slechts een onmetelijke haven was en alle jaren tién duizend schepen uitzond.

Om acht ure des avonds hield de boot aan de kaai te Rotterdam stil. Naauwelijks was er een middel van vereeniging tusschen de kaai en de boot daargesteld, of ik hoorde mijn naam uitspreken; het was een bediende van *J*, die mij meldde dat zijn patroon juist dien dag naar Amsterdam vertrokken was, waar zijn zwager *W.* mij met ongeduld verwachtte, bij wien ook *Gudin* sedert den vorigen avond gelogeerd was.

Wij sprongen aan land; er was geen tijd te verliezen, de spoortrein vertrok om negen uur naar 's Gravenhage, het was half negen; wij doorsneden de gansche stad met dat vertoon van geweldige haast dat alleen aan menschen past, die naar stoombooten of spoortreinen ijlen.

(*Het vervolg in een volgend nummer.*)

(*) Hollandschen, zegt het oorspronkelijke.

(†) Wij laten de ontmoeting van *Dumas* met zijn reisgenoot *Biard*, en hunne reis tot Antwerpen, alsmede het verhaal zijner vroegere kennismaking met [illegible] *J.* te Rotterdam en *W.* te Amsterdam weg, en bepalen ons tot hetgeen ons land betreft.

De Leden van het 10de District der Vriesche Afdeeling van het Nederlandsch Bijbelgenootschap, worden bij deze opgeroepen, ter bijwoning der Algemeene Vergadering te *Dockum*, op Donderdag den 11 October e. k., des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Kastelein *Osinga.*

Uit naam van het Bestuur,
J. P. BRUINWOLD RIEDEL, *Secretaris.*

Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te Sneek, van den zes en twintigsten September 1800 negen en veertig, is de curatele uitgesproken van de persoon van JURJEN JELLES HUITINGA, boer te Tjerkwerd.

Mr. H. HIDDINGA, *Procureur.*

*** Getrouwd:
S. SIJBESMA, en
Sneek, A. M. RISSELADA.
den 27 September 1849.

*** Getrouwd te Beetsterzwaag, den 28 September 1849:
JACOBUS J. HOUWINK, *van Gorredijk*, en
JANTJE J. HOEKSTRA, *van Oldeboorn.*

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER, E. GAMBEIJ, geb. CHARON.
Leeuwarden, den 29 September 1849.

*** Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON A. W. BRUINSMA, geliefde Echtgenoot van
Tjummarum, den 30 September 1849. A. G. BIJLSMA.
Eenige kennisgeving.

LEEUWARDEN, den 1 October 1849. Heden beviel voorspoedig van een' ZOON LUCIA BOSMAN, geliefde Echtgenoot van
R. RONNER, *Mr. Bakker.*

*** Heden avond omstreeks vijf ure overleed zacht en kalm, aan een langzaam verval van krachten, onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwd-moeder TRIJNTJE S. VAN DER GOOT, Wed. PIETER DIRKS STEDEHOUDER, in den ouderdom van 74 jaren en 10 maanden.

Allen die de overledene in hare waarde gekend hebben, zullen ligt beseffen wat wij en hare hoogbejaarde Zuster in haar verliezen.

Irnsum,
den 24 September 1849.
S. A. ROORDA.
R. P. STEDEHOUDER.
D. J. FOKMA.
S. P. STEDEHOUDER.
S. J. ALGERSMA.
J. P. STEDEHOUDER.

*** Heden overleed aan de gevolgen van eene uitteerende ziekte, mijn geliefde en eenige Zoon FEIJKE D. KOOPMANS, in den jeugdigen leeftijd van ruim 19 jaren, tot diepe droefheid van mij, zijne behuwd-moeder en verdere betrekkingen, die zeer veel prijs op zijn voorbeeldig leven stelden. God sterke ons, om dit voor ons zoo smartelijk verlies met christelijke onderwerping te dragen.

Abbega,
den 24 September 1849.
D. M. KOOPMANS.
H. S. BLEKER.

MINNERTSGA, den 27 September 1849. Heden overleed op zijn derden verjaardag, ons ondst veel belovend Zoontje CORNELIS.

Eene zinkingziekte van zes dagen, vergezeld met hevige stuipen, maakte een einde, aan zijn, voor ons onvergetelijk leven.

J. C. TJESSINGA.
T. TJESSINGA — IJTSESMA.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene kennisgeving thans als bijzonder aan hen gerigt te beschouwen.

*** Ons geliefd Zoontje ANNE TUSSIJN, in wiens geboorte wij ons den 28 Augustus jl. mogten verheugen, nam de Hemelsche Vader heden weder tot zich.

Sneek,
den 28 September 1849.
L. COCK.
A. COCK, geb. VLINK.

*** Heden overleed tot onze innige droefheid ons eenig Kind JOHANNA JACOBA HENDERIKA, in den ouderdom van slechts één jaar en twee maanden.

Leeuwarden,
den 26 September 1849.
J. C. A. VAN ASPEREN.
J. VAN ASPEREN, geb. HAMSTRA.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 25 September tot en met den 1 October 1849 aangegeven: 14 Geboren. 11 Overleden. 2 Huwelijken.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER en KAAS*, den 28 September 1849, aan de Stadswaag te Leeuwarden:

	PRIJS.	AANVOER.
BOTER	*f* 36,00.	92 3/4 236/8 108/16 vaten.
KAAS	*f* 14,00 à *f* 18,00.	10,965 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 29 September 1849.

NEDERLAND.				Gebl.
Werk. Schuld	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$53\frac{15}{16}$	54	54
Dito dito ..	3 »	$63\frac{3}{4}$		
Dito dito ...	4 »	$84\frac{1}{2}$	$84\frac{1}{4}$	
Amort.-Synd.	$3\frac{1}{2}$ »	$84\frac{1}{2}$	$84\frac{3}{8}$	
Handel-Maats.	$4\frac{1}{2}$ »	$162\frac{1}{2}$		
FRANKRIJK.				
Certific.......	3 pCt.	$52\frac{1}{4}$	$52\frac{7}{16}$	$52\frac{7}{16}$
SPANJE.				
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	11	$11\frac{1}{16}$	
» » v. 510 £	5 »	$11\frac{1}{16}$	$11\frac{1}{8}$	
» onb. Stukk.	5 »			
»	3 »			
» Binnenl. à 6/m	3 »	$27\frac{1}{8}$	$27\frac{1}{4}$	$27\frac{1}{8}$
Ardoin Coupon.....	»	$7\frac{7}{8}$	$7\frac{15}{16}$	
PORTUGAL.				
Te Londen 5 (nu 4)	pCt.	$30\frac{1}{4}$		
»	4 »	$31\frac{7}{16}$	$31\frac{1}{2}$	

RUSLAND.			Gebl.
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	105	
dito dito 1828/1829	5 »	$104\frac{3}{8}$	
Dito bij dito..	4 »		
Dito bij *Stiegl.*	4 »	$83\frac{3}{4}$	$84\frac{1}{4}$
OOSTENRIJK.			
Metaliek.....	5 pCt.	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{5}{8}$
» 1847...	$2\frac{1}{2}$ »	$44\frac{15}{16}$	$45\frac{3}{16}$
AMERIKA.			
Bank-Actien V. Staten			
Braz. 1824...........		$88\frac{1}{8}$	$88\frac{1}{4}$
» £ 200.........			
Peru...........	4 pCt.	$53\frac{7}{8}$	54
Grenada.........		$17\frac{3}{8}$	
Mexico.............		$26\frac{3}{8}$	
Venezuela...........			
Ecuador.............			

Bij onbeduidende handel waren de prijzen van heden over het algemeen zonder eenige beduidende variatie; alleen was eenige vraag tot verhoogde prijzen naar 5 pCt. Metaliek.

Zondag den 30 September.

Integralen $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{15}{16}$, 54. 4 pCt. $84\frac{3}{16}$. Ard. à £ 510 $11\frac{1}{16}$, 11. Binnenl. 3 pCt. $27\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, 27, $26\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$. Portug. 4 pCt. $31\frac{1}{2}$. Metaliek 5 pCt. $86\frac{1}{4}$. Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $45\frac{1}{4}$. Fr. Oblig. 3 pCt. $52\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{1}{4}$. Peru 4 pCt. 54, $\frac{1}{8}$. Dito Uitgest. $17\frac{3}{16}$. Brazil. 1824 v. £ 100 $88\frac{1}{2}$.

Holl. fondsen onveranderd. Spaansche blijven hunne achteruitgaande beweging vervolgen. Fransche meer aangeboden. Oostenrijksche, Brazil. en Peru meer gewild. In Fransche en Spaansche vertoonde de handel nog al eenige levendigheid.

Het door den Notaris T. S. VAN DER LEIJ, te Langweer, vroeger geannonceerde BOELGOED van LEVENDIG VEE, HOOI, BOERENREEUW en GEREEDSCHAPPEN, ten huize van de Weduwe THAEKE DOUWES DE GROOT, Boemin te Goingarijp, hetwelk voorloopig was uitgesteld, zal alsnu plaats hebben op VRIJDAG DEN 5 OCTOBER 1849.

Zullende er geene Tapperijen, Koekdissen en [illegible] op noch bij het Hornleger worden toegelaten.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN WONSERADEEL, convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van den dorpe *Tjerkwerd*, om te compareren op Vrijdag den 12 October 1849, voormiddags elf uur, in de Kerk te Tjerkwerd, ten einde te delibereren en te besluiten over het stichten van een Orgel in het Kerkgebouw aldaar.

Bolsward, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 28 September 1849. F. IJ. TIGCHELAAR.
Ter ordonnantie van dezelven,
J. BINKES.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN WESTSTELLINGWERF convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van den dorpe *Idsard*, om te compareren op Vrijdag den 12 October aanstaande, des voormiddags ten elf ure, in de Kerk aldaar, ten einde te delibereren en te besluiten over door Pastorie- en Kerkvoogden te doene voorstellen, betrekkelijk de verkoop van Klijnlanden, gelegen in dezen dorpe, en aan de Pastorie en Kerk behoorende.

Wolvega, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 28 September 1849. J. J. GOUMA, *Assessor.*
Ter ordonnantie van dezelven,
G. J. POPPE.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN IDAARDERADEEL, convoceren bij deze ten verzoeke van Heeren Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van den dorpe *Grouw*, om te compareren op Woensdag den 10 October e. k., des voormiddags ten 11 ure, in de Dorpskerk aldaar, ten einde op te nemen en na welbevinding te arresteren de Kerkvoogdij-begrooting voor de dienst van 1850.

Grouw, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 29 September 1849. C. BERGSMA.
Ter ordonnantie van dezelven,
ANDREÆ.

Verkoop van eene Heeren Huizinge te Harlingen.

De Notaris C. W. SEMLER, te Leeuwarden, zal, op Woensdagen den 3 October aanstaande, provisioneel, en den 10 derzelfde maand, finaal, telkens des avonds ten 7 ure, ten huize van den Logementhouder *Crop*, te Harlingen, in het openbaar veilen en verkoopen:

Eene ruime, hechte en sterk gebouwde HEEREN HUIZINGE, met derzelver ERF, TUIN en verdere aanbehooren, staande en gelegen aan den Zuidkant van de Rozegracht te Harlingen, wijk H, no. 72, sectie A, no. 1896 en 1897, groot 4 roede 85 el; bij den heer mr. *J. F. van Enschut*, bewoond. — Den 1 November e. k. vrij te aanvaarden.

Te bezigtigen op den 1sten zitdag des voormiddags van 11 tot 2, — en des namiddags van 4 tot 6 uur.

Publieke Verhuring.

De Notaris JORRITSMA, te Sneek, zal, ten huize van *Flapper*, te Tirns, op Zaturdag den 6 October a. s., des namiddags ten 3 ure, publiek verhuren voor 5 jaren, St. Petri en Mei 1850 aanvangende:

Eene BOEREN HUIZINGE, met SCHUUR, HORNLEGER, PLANTAGIE en 9 bunder 73 roede 70 el aller vruchtbaarst GREIDLAND; thans in gebruik bij *Joseph Klazes de Boer c. s.*; alles gelegen onder Tirns.

De Condition zijn te vernemen bij gemelden Notaris.

De Notarissen G. ATTEMA, te Oldeberkoop, en A. BINNERTS, te Heerenveen, zullen, door het ministerie van den eerstgenoemden, op Vrijdag den 12 October 1849, des namiddags ten één ure, ten huize van *J. F. Kiers*, Kastelein te Noordwolde, bij de voorloopige toewijzing, publiek ter verkoop presenteren:

De volgende VASTE GOEDEREN, bij elkanderen gelegen onder het dorp Steggerda, te weten:

1°. Eene *ZATHE* en onderhoorende *WEI-*, *BOUWLAND* en *HEIDEVELD*, met *HUIZING* en twee *SCHUREN*; in gebruik bij *Gialt L. de Vries*; groot 18,58,20; in 11 perceelen.

2°. Eene gelijke *ZATHE* en *LANDEN* en *HEIDEVELD*, met *HUIZING* en *SCHUUR*; in gebruik bij *Roelof Jans Hoogkamp*; groot ongeveer 13,00,00, in 9 perceelen.

3°. $\frac{1}{16}$ van de Oostersche HELFT der *ZATHE* en *LANDEN* no. 24 van ouds, zonder Huizing; groot 9,93,80.

4°. Eene uitgeveende *GRAVERIJ* in bedijking, met *HUIZING* en *SCHUREN*, *HOVING*, *BOUW-*, *WEI-*, *HOOILANDEN* en *UITERDIJKEN*, aan de rivier de Linde, ten Oosten van Kontermans Vallaat; groot 19,00,44; in gebruik bij *Cornelis L. Bijker*; in 7 perceelen.

5°. Eene uitgeveende *GRAVERIJ* in bedijking, ten Westen Kontermans Vallaat, mede aan de rivier de Linde, met *WATERMOLEN*, *VALLAAT*, enz.; groot 19,49,70; in 5 perceelen.

De Watermolen, Tent en Vallaat op afbraak. En

6°. Ongeveer 3,30,00 *HOOI-* en *KLIJNLAND*, in no. 24 van ouds; loopende ten Noorden aan de rivier de Linde.

Alles in 1850 wegens het gebruik te aanvaarden.

Huizen en Landerijen te Oldeboorn.

De Notaris W. A. EVERTSZ, te Oldeboorn, zal, op Vrijdag den 12 October 1849, des avonds ten half zeven ure, bij *T. W. de Boer* aldaar, bij voorloopige toewijzing verkoopen, de navolgende *EIGENDOMMEN* te Oldeboorn, als:

a. Eene ruime en wel betimmerde HUIZINGE, en daarin verbonden KAASPAKHUIS, met vrije Steeg aan de Wæze, BLEEKVELD en TUIN, plaatselijke nos. 195 en 196.

b. Eene WINKELHUIZINGE daarnaast, met BLEEKVELD c. a.; in twee perceelen, nos. 194 en 194*a*.

c. Eene WINKELHUIZINGE aan de Wæze en drie WONINGEN, nos. 202 en 202*a*, *b* en *c*; in vier perceelen.

d. Een PAKHUIS daarachter, no. 202*d*. *e.* Een STAL en SCHUUR, met HIEMINGE, ten noorden van het vorige, no. 202*e*.

f. 2,30,20 uitmuntend WEILAND, ten noorden van den Stal; in 2 perceelen.

g. 3,30,90 HOOILAND, in Zomerpolder, Leppedijk en Water, op Poppenhuizen aan het Oud Diep.

h. 2,45,10 MADEN, op Poppenhuizen in het groot stuk van de Kerkvoogdij van Wijnjeterp.

i. 1,68,90 FENSTUK, achter den Leppedijk, westwaarts van Oldeboorn; in 2 perceelen.

k. 1,17,60 DITO, ten oosten van het vorige.

l. 2,09,70 MADEN, aan den Lijtsedijk, en

m. 4,62,30 FENSTUK, op Warniahuizen bij den nieuwen weg.

Breeder bij Billetten omschreven. Condition en inlichtingen te vernemen bij den Notaris.

Mr. J. HANEKUIJK, Notaris te Harlingen, zal, op Woensdag den 24 October 1849, provisioneel, en op Woensdag den 7 November 1849, finaal, telkens des avonds ten 7 ure precies, in het Heeren Logement van *D. Minnema*, aldaar, publiek presenteren te verkoopen:

1. Eene sedert eene reeks van jaren met goed succes gedrevene en thans nog in werking zijnde PLATEEL- en GLEIBAKKERIJ, met KNECHTSWONING, STAL, HOUTSCHUUR, ZOMERHUIS, TUIN en verder toe- en aanbehooren, allergerijfelijkst staande en gelegen onder Almenum, ten zuiden van en nabij Harlingen, gequot. letter A, no. 97; te aanvaarden den 1 December 1849. Dit perceel is inmiddels *uit de hand te koop.*

2. Eene HUIZINGE, met grooten TUIN en ZOMERHUISJE, staande en gelegen aan de Zoutsloot te Harlingen en uitkomende aan de stadsvesten aldaar, gequot. wijk A, nos. 147 en 205, gedeeltelijk verhuurd voor *f* 45 in het jaar en gedeeltelijk in eigen gebruik; te aanvaarden den 12 Mei 1850. Dit laatste perceel op bekomen regterlijke autorisatie.

Nadere informatien en Billetten te bekomen ten Kantore van den Notaris HANEKUIJK voornoemd.

Mr. G. SCHOT, Notaris te Franeker, zal, op Woensdag den 3 October 1849, des namiddags ten 3 ure, in de *Dorpsherberg* te Wijnaldum, in het openbaar, bij de voorloopige toewijzing, presenteren te verkoopen:

Eene HUIZING en SCHUUR, met HORNLEGER, aan den Ouden Dijk onder Wijnaldum, benevens 10 bunder 70 roede 10 el zeer vruchtbaar BOUW- en WEIDLAND, daarbij behoorende; alles bij *Gerben Andringa* en *Vrouw* in eigen gebruik; Mei 1850 te aanvaarden; en zulks in perceelen bij Billetten omschreven, die ten Kantore van den Notaris te bekomen zijn.

Bodelgoed in de BANK VAN LEENING te Sneek, op Woensdag den 17 October 1849, der verstane *PANDEN*, welke beleend zijn in de zes eerste maanden van het jaar 1848.

Verhuring bij geslotene briefjes,

van eene ZATHE en LANDEN, te *Huins*, aan de Hervormde Kerk aldaar toebehoorende, groot 22 bunder en ruim 62 roede, alle Greidlanden; thans bij *S. de Jong* en *Vrouw* in gebruik; en zulks voor den tijd van vijf achtereenvolgende jaren, ingaande Petri en Mei 1850.

De briefjes in te leveren vóór of op den 15 October 1849, franco, aan den administrerenden Kerkvoogd JELLE K. WIERSMA, te *Huins*, terwijl de conditien van den 4 October af aan voor de belanghebbenden ter lezing liggen in de Herberg te *Huins*.

BIJ GESLOTENE BRIEFJES TE HUUR: Eene ZATHE, te *Schillaard*, groot n. n. e. f. 33 b. 80 r. (92 pond.) alles Greidland, voor 5 jaren, van Petri en Mei 1850—55. Condition te vernemen bij J. G. PATER, in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden, waar de briefjes vóór of op Vrijdag den 19 October e. k. moeten worden ingeleverd.

Bij geslotene briefjes te huur,

voor den tijd van vijf jaren:

De vruchtbare ZATHE en LANDEN, genaamd *de Grööte Wiske*, staande en gelegen onder het behoor van het dorp Koudum, groot 37 bunder 84 roede 4 el, alles Greidland; thans bij *Auke R. de Boer*, als huurder in gebruik; St. Petri en 12 Mei 1850 te aanvaarden.

Condition te vernemen ten huize van den Heer P. VISSER, Griffier te Hindeloopen, bij wien de briefjes franco moeten worden ingezonden vóór of op den 20 October 1849.

TE HUUR, tegen 1 November of vroeger, tot 12 Mei 1850: Een HUIS en TUIN, staande op de Turfmarkt te Leeuwarden, wijk A, no. 284. Te bevragen bij den bewoner.

Uit de hand te koop:

Drie uitmuntende VROUWEN-ZITPLAATSEN in de Groote Kerk te Leeuwarden; 1°. November 1849 te aanvaarden. Te bevragen bij Deurwaarder HARMENZON, in het Justitie-Gebouw aldaar.

UIT DE HAND TE KOOP: Een STOEL, in de Groote Kerk, no. 60. Te bevragen letter B, no. 55, te Leeuwarden.

Een ieder die wat te pretenderen heeft van A. S. SIETEMA, in leven Koopman en Schipper te Grouw, gelieve binnen veertien dagen franco zijne pretentie in te zenden aan deszelfs Weduwe, te Grouw.

Conservatie der Oogen,

tot onderhoud en versterking door BERGKRISTALLEN GLAZEN, voor alle gezigten. In het bijzonder beveelt de Ondergeteekende zijne nieuw uitgevonden AVONDBRILLEN. De heerlijke hoedanigheid en deugd dezer *Brillen* worden algemeen door de *Oogartsen* van Europa erkend. Hij beroemt zich door deze Glazen de lijders behulpzaam te zijn.

E. KOSMAN,
in de Sacramentstraat te Leeuwarden.

BELANGRIJK BERIGT

voor Stamelen, Spraakgebreken en Doofheid.

Men verwittigt hiermede het geëerde Publiek, dat de Heer WEINTHAL, uit Hamburg, voor diegenen welke aan bovengemelde gebreken lijden, *uiterlijk* tot den 12 October a. s. te *consulteren* is, van des voormiddags 11 tot des namiddags 2 ure, ten huize van den Heer BLOCK, in de St. Jacobstraat, letter G, no. 74, te *Leeuwarden*.

EENE OUDE VERZWERING

aan een been genezen door de zalf en pillen van HOLLOWAY.

Uittreksel uit eenen brief van den Heer *Eduard Nicholls*, Rose-street no. 34, Covent garden, gedagteekend den 10 Junij 1848, aan den Professor *Holloway*. Mijn Heer! sedert jaren leed ik aan een ziek been, en omtrent 4 jaar geleden had zich een ettergezwel daaraan gevormd hetwelk de behandeling der beste heel- en geneeskundigen verijdelde, zoodat ik begon aan een herstel te wanhopen. Onlangs raadden mijne vrienden mij aan, van uwe zalf en pillen gebruik te maken; dadelijk ondervond ik eene aanmerkelijke verandering in mijnen toestand, en na eenige weken was mijn been volmaakt genezen. Thans kan ik, een man van vijftig jaar oud, even goed daags tien mijlen ver gaan, als toen ik een jongeling van twintig was. (was geteekend) *E. Nicholls.*

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN	van *f* 0,90,	*f* 2,10,	*f* 3,30,	*f* 7,75,	*f* 15,50,	*f* 23,50.
POTJES ZALF	van - 0,90,	- 2,10,	- 3.30,	- 8,15,	- 15,90,	- 23,90.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; M. GAARBEEK, te Groningen; H. A. P. VAN GORCUM, te Assen; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

Harddraverij te Langweer.

Met vereischte permissie gedenkt de kastelein JAN VAN SOLKEMA, te Langweer, op Donderdag den 4 October 1849, des namiddags ten 2 ure, te laten Verharddraven, door Paarden die geen Goud of Zilver onder den man hebben gewonnen en tot genoegen der Keurmeesters zijn:

EENE EXTRA FRAAIJE PENDULE.

Harddraverij te Wolvega.

Met permissie van het Bestuur, gedenkt H. ZANDSTRA, Kastelein te Wolvega, op Vrijdag den 5 October 1849, te laten Verharddraven, door Paarden die geen Goud of Zilver onder den man hebben gewonnen en voorts tot genoegen der Keurmeesters zijn.

TOT PRIJS: *Een Fraaije ZILVER THEEPOT*, of *ander stuk BEWERKT ZILVER.*
Eene nader te bepalen PREMIE.

De aangifte zal moeten geschieden vóór des namiddags half een ure, waarna men tot de Keuring en Loting zal overgaan; terwijl de Draverij ten 2 ure een aanvang zal nemen.

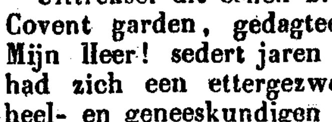

C. WITTEVEEN, CZN.,

te Leeuwarden,

herinnert bij deze het geacht reizend Publiek, dat zijn POSTWAGEN van *LEEUWARDEN* op *GRONINGEN*, te beginnen met 1° October e. k., alle morgens ten acht ure bij hem vertrekt, binnen zes uren overrijdt, in correspondentie staat met andere middelen van vervoer, om op denzelfden dag verder te reizen, onderweg de geschikste pleisterplaatsen heeft ten gemakke van de passagiers, en dat de vrachtprijzen zeer moderaat zijn gesteld, uit welken hoofde dezelve veilig kan worden gerecommandeerd.

Bij J. VAN DER BAAN, Mr. Vleeschhouwer op de Keizersgracht te Leeuwarden, zijn te bekomen: Beste RUNDERHAZEN, tegen 25 Cents de 5 Ned. Ons.

Door vertrek van zijnen bediende naar *'s Hage*, is in den BOEKHANDEL, BOEKDRUKKERIJ en BOEKBINDERIJ van den Ondergeteekende eene plaats als LEERLING open. Vereischten zijn: niet beneden de 16 jaren, eene nette en vlugge hand schrijvende en niet onbekend met de Fransche taal.

Tot nadere informatie adressere men zich in persoon of met eigenhandig geschrevene en gefrankeerde brieven bij

Leeuwarden, V. MEURSINGE,
den 29 September 1849. *bij de Brol, letter C, no. 17.*

Bij alle Boekhandelaren is verkrijgbaar:

COUP D'OEIL SUR LE BUDGET

du royaume des Pays-Bas,

PAR L. VAN VLIET.

Derden Druk.

VLUGTIGE BESCHOUWING DER MEDEDEELING VAN DEN MINISTER VAN KOLONIEN, in de zitting van den 14 Maart, 1849, omtrent de nota van *Sloet*, houdende voorstel tot verkoop van Indische Domeinen, DOOR L. VAN VLIET.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.